

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2017 m. balandžio 28d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Jūratės Gaidytės-Lavrinovič (pirmininkaujanti ir pranešėja), Inos Kirkutienės, Arūno Kaminsko, dalyvaujant pareiškėjui Vidmantui Matučiuui, jo atstovui Zigmui Pečiuliui, atsakovo atstovui Viktorui Popandopulai, viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo Vidmanto Matučio skundą atsakovei Visuomenės informavimo etikos asociacijai, trečiajam suinteresuotam asmeniui UAB „Banginis“ dėl sprendimo panaikinimo

Teismas

n u s t a t ė :

Pareiškėjas Vidmantas Matutis kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Visuomenės informavimo etikos komisijos 2017-01-11 sprendimą 1 punktu, kuriuo Visuomenės informavimo etikos komisija nusprendė, kad (i) Vidmantas Matutis pažeidė profesinės žurnalistų etikos reikalavimus; (ii) Vidmantas Matutis pažeidė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 25 straipsnį, nustatantį, jog vykdydamas savo veiklą, žurnalistas neturi teisės prisiimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui.

Nurodo, kad UAB „Banginis“ 2016-03-02 pateikė skundą VIE komisijai dėl naujienu portale <http://klaipeda.diena.lt/> bei dienraštyje „Klaipėda“ spausdintų straipsnių, kuriuose, anot UAB „Banginis“, tendencingai pateikiama išimtinai neigiamo pobūdžio ir tikrovės neatitinkanti informacija apie žvejybos veiklą Baltijos jūroje vykdančią UAB „Banginis“ ir jo vadovą A.Aušrą. Tuo pačiu 2016-03-02 skundu bei tais pačiais argumentais UAB „Banginis“ kreipėsi ir į ŽEI tarnybą, prašydamas įvertinti, ar nebuvo pažeistos VII 3str.2d., 3d., 19str.2d., 22str.11d., 41str.2d. nuostatos. Žurnalistų etikos inspektorius, išnagrinėjęs minėtą skundą 2016-08-25 sprendimu Nr. (SK-46)SPR-81 nusprendė: (i) atsisakyti nagrinėti skundą dalyje dėl 2014-01-31 ir 2014-04-07 publikuotų straipsnių; (ii) visoje kitoje dalyje UAB „Banginis“ skundą pripažino nepagrįstu. 2016-11-23 vykusiame posėdyje VIE komisija, svarstydamą UAB „Banginis“ skundą, nusprendė pasiūlyti pateikti papildomus įrodymus, pagrindžiančius bendrovės teiginius dėl skundžiamose publikacijose netinkamai nurodytų bendrovei suteiktų ir išnaudotų žvejybos kvotų bei publikacijos autoriaus V.Matučio galimo suinteresuotumo rengiant publikacijas apie bendrovę. 2017-01-11 posėdyje VIE komisija nusprendė pripažinti, kad pareiškėjas pažeidė profesinės žurnalistų etikos reikalavimus; pažeidė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 25 straipsnį, nustatantį, jog vykdydamas savo veiklą, žurnalistas neturi teisės priimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui, su Komisijos 2017-01-11 priimtu sprendimu 1p. pareiškėjas nesutinka, nurodo, kad jis yra nepagrįstas, nemotyvuotas ir neteisėtas.

Pareiškėjas nurodo, kad Komisija nepagrįstai pripažino jį pažeidus Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 25 straipsnį, nes ginčo atveju straipsnius naujienų portale <http://klaipeda.diena.lt/>, rubrikoje jūra24.lt V.Matutis publikavo ne kaip žurnalistas, o kaip V.Matučio personalinės įmonės darbuotojas (savininkas). Jis nurodė, kad 2014-12-29 V.Matučio PĮ sudarė sutartį su „Klaipėdos“ laikraščio leidėju UAB „Diena Media News“, pagal kurią V.Matučio PĮ įsipareigojo per visus 2015m. periodiškai kiekvieną savaitę parengti laikraščio „Klaipėda“ priedą „Jūra“, šie sutartiniai santykiai buvo pratęsti 2015-12-31 dra metams. Pareiškėjas nurodo, kad Komisija neįsigilino, neįvertino aplinkybių, kas, koku pagrindu rengė straipsnius UAB „Media Diena News“, kokie buvo susiklostę santykiai tarp V.Matučio ir UAB „Media Diena News“, dėl ko priėmė nepagrįstą sprendimą. Pareiškėjo nuomone, VII prasme jo Personalinė įmonė yra laikoma nepriklausoma kūrėja, teikianti parengtus straipsnius viešosios informacijos rengėjui bendru šalių sutarimu. Pareiškėjas taipogi nurodo, kad Komisija, priimdama skundžiamą Sprendimą, pažeidė procedūrinius terminus, o būtent: Komisijos darbo reglamento 17p. numatytą 90d. terminą asmens skundai išnagrinėti nuo jo gavimo dienos. UAB „Banginis“ skundas buvo pateiktas Komisijai 2016-03-02, o galutinis sprendimas buvo priimtas tik 2017-01-11d. Duomenų, kad iki sueinant 90d. skundo išnagrinėjimo terminui Komisija jį būtų pratęsusi, nėra. Komisija, nagrinėdama Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 25str. pažeidimą, nepagrįstai išėjo už UAB „Banginis“ skundo nagrinėjimo ribų, nes šiame skunde nebuvo keliamas klausimas dėl minėto kodekso 25str. pažeidimo. Komisija dėl ŽLE kodekso 25str. pažeidimo pasisakė tik 2017-01-11 vykusio posėdžio metu, kuriame pareiškėjas negalėjo dalyvauti, pateikė prašymą, iš kurio turinio seka, kad jei būtų keliami nauji kaltinimai, jis prašo perkelti posėdį. Komisija į šį prašymą neatsižvelgė. Pareiškėjas nurodo, kad Komisija visiškai nepagrįstai pripažino, kad žurnalistas V.Matutis yra užėmęs vieną pusę, trūksta kitų nuomonių. Pareiškėjas nurodo, kad ŽEI 2016-08-25 sprendime yra konstatuota, kad skundo tyrimo metu nenustatyta pagrindų, leidžiančių teigti, kad ginčo publikacijose turėjo būti, tačiau nebuvo užtikrinta nuomonių įvairovė, šis ŽEI sprendimas yra įsiteisėjęs. Pareiškėjas nurodo, kad Komisijos išvada, jog straipsniuose trūksta nuomonių įvairovės, yra visiškai nepagrįsta, nes yra cituojama arba pateikiama UAB „Banginis“ akcininko A.Aušros nuomonė, Seimo nario E.Gentvilo, Kvotų skirstymo komisijos pirmininko V.Grušausko ir kt. nuomonės. Pareiškėjas nurodo, kad Komisija nepagrįstai konstatavo, kad publikacijų autorius turėtų deklaruoti savo sąsajas su suinteresuotomis įmonėmis. Nei VII, nei ŽEL kodekso 25str. nuostatos nenustato pareigos deklaruoti sąsajas su suinteresuotomis įmonėmis, šios pareigos nevykdymas negali būti pagrindu pripažinti Etikos kodekso 25str. pažeidimą. Pareiškėjas nurodo, kad jis straipsnius rašė ne kaip žurnalistas, o kaip V.Matučio PĮ darbuotojas. Komisija neįrodė ir nepagrindė, kokiais veiksmais buvo pažeistas Etikos kodekso 25str. V.Matučio einamos pareigos neprieštarauja teisės aktams, žurnalistų etikai, jis jokių įsipareigojimų, kurie galėtų daryti įtaką žurnalisto veiklai, nėra prisiėmęs. Pareiškėjas nurodo, kad jis, kaip fizinis asmuo yra žurnalistas, V.Matučio PĮ savininkas ir vadovas, nuo 2009m. yra Lietuvos marinistikos žurnalisto klubo „Marinus“ prezidentas ir tarybos narys. Pareiškėjas paaiškina, kad jo dalyvavimas Asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ veikloje susijęs išimtinai su Lietuvos marinistikos žurnalistų klubo „Marinus“ vykdoma veikla. Pareiškėjas nurodo, kad, dalyvaudamas Asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ veikloje, atstovauja klubą „Marinus“, kuris tiek pagal įstatus, tiek pagal raktinę veiklą yra viešosios informacijos rengėjas – leidžia jūrinės informacijos svetainę „Albatrosas.lt“, knygas. Faktas, kad dalis Asociacijos narių aktyviai dalyvauja ginčiuose su UAB „Banginis“ dėl žvejybos kvotų skirstymo, savaime neįrodo ir nepagrindžia V.Matučio susitarimų su Asociacijos nariais. Pareiškėjas nurodo, kad UAB „Banginis“ savo 2016-11-28 paaiškinimuose nepagrįstai teigė, kad V.Matutis, būdamas Asociacijos valdybos nariu, buvo finansuojamas Asociacijos. Finansuojamas buvo ne pareiškėjas, o Lietuvos marinistikos žurnalistų klubo „Marinus“ veikla, vykdančią 2013-03-01 Vietos projekto vykdymo sutartį Nr.EŽF-KL-12-01-005. Pareiškėjas nurodė, kad Žurnalistų etikos inspektorius, išnagrinėjęs visus UAB „Banginis“ skundo argumentus 2016-08-25 sprendime konstatavo, kad nėra pagrindo pripažinti, kad V.Matučio parengtuose straipsniuose paskelbta informacija pažeidžia VII 3str.2d., 3d., 19str.2d., 22str.11d., 41str.2d. nuostatas.

Pateiktame atsiliepime Visuomenės informavimo etikos asociacija (toliau – ir Asociacija) su pareiškėjos skundu nesutiko ir prašė jį atmesti kaip nepagrįstą. Nurodo, kad Komisija 2017-01-11 išnagrinėjo UAB „Banginis“ skundą bei jo priedus ir priėmė pagrįstą ir teisėtą sprendimą.

Atsakovas - Visuomenės informavimo etikos asociacija – su skundu nesutiko, prašė atmesti, kaip nepagrįstą. Atsakovas nurodė, kad Komisija 2016-11-23 ir 2017-01-11 posėdžiuose išnagrinėjo UAB „Banginis“ skundą dėl Vidmanto Matučio publikacijų „Seimas klimpstą žvejybos intrigose“ („jura24.lt“, 2015-05-18), „Žvejybos monopolininkas virsta dvigalviu“ („jura24.lt“, 2015-10-19), „Lietuvos žvejyboje – ES reglamentų pažeidinėjimais“ („jura24.lt“, 2015-11-30), „Nesutarimai dėl kvotų žvejybos nestabdys“ („jura24.lt“, 2016-01-04), „Kam tarnauja žuvininkystės sistema?“ („jura24.lt“, 2016-02-01), „Ministerija suglumino net Seimo nari“ („kauno.diena.lt“, 2016-01-22). Skunde, papildomuose raštiškuose paaiškinimuose ir Komisijos posėdžių metu UAB „Banginis“ nurodė, jog Publikacijose, kurios buvo skirtos nušviesti žvejybos Baltijos jūroje aktualijas žvejybos kvotų skirstymo ir Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo projekto svarstymo kontekste, buvo tendencingai pateikiama išimtinai neigiamo pobūdžio ir tikrovės neatitinkanti informacija apie Baltijos jūroje žvejybą vykdančią UAB „Banginis“ bei šios bendrovės akcininką ir vadovą Algirdą Aušrą. UAB „Banginis“ taip pat nurodė, jog pareiškėjas yra tiesiogiai suinteresuotas rengti publikacijas prieš bendrovę, kadangi jis yra asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos narys. Šios asociacijos valdybos pirmininkas yra A.Žiogas, o į valdybą taip pat įeina G.Gyls ir A.Bargaila, atstovaujantys UAB „Spika“, UAB „Stekutis“ ir UAB „Prekybos namai „Aistra“, administracine tvarka ginčijančioms UAB „Banginis“ paskirtas žvejybos kovotas. UAB „Banginis“ teigimu, pareiškėjas, būdamas asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos nariu, yra finansuojamas šios asociacijos, ką patvirtina šios asociacijos interneto svetainėje skelbiamas vykdytų projektų sąrašas. Minėtame sąrašė yra nurodyta, jog vienas iš finansuotų projektų yra Lietuvos marinistikos žurnalistų klubo „Marinus“, kurio prezidentu ir Tarybos nariu yra būtent Pareiškėjas, veikla (IV priemonė).

Komisijai pateiktuose paaiškinimuose pareiškėjas nurodė, jog jis yra dienraščio „Klaipėda“ priedo „Jūra“ redaktorius ir Lietuvos marinistikos žurnalistų klubo „Marinus“ prezidentas, tačiau neigė, jog šis klubas buvo finansuojamas asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ lėšomis. Pareiškėjo teigimu, pinigus klubui „Marinus“ iš Žuvininkystės paramos fondo skyrė ne asociacija, o Nacionalinė mokėjimo agentūra pagal ES 2007 – 2014 metų paramos programas, o pats projektas buvo vykdomas nuo 2013-05-01 iki 2015-05-01, t.y. iki Publikacijų paskelbimo. 2015-09-28 klubas „Marinus“ įstojo į asociaciją „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“, o pats pareiškėjas tapo šios asociacijos valdybos nariu. Tačiau, anot Pareiškėjo, žurnalistų profesinės etikos normoms nusižengta nebuvo, kadangi jis vengė galimo interesų konflikto - jo veikla asociacijoje nebuvo susijusi su žvejybos kvotų skirstymo problematika, o apie jo dalyvavimą asociacijos veikloje buvo viešai paskelbta. Pagal Publikacijų paskelbimo metu galiojusio Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 25 straipsnį, vykdydamas savo veiklą, žurnalistas neturi teisės prisiimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui.

Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro duomenimis Pareiškėjas asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos nariu buvo paskirtas (išrinktas) 2015-11-02. Komisija priėjo išvadą, jog apie galimą Publikacijų autoriaus interesų konfliktą skaitytojai nebuvo tinkamai informuoti. Komisija skundžiamame sprendime konstatavo, jog V.Matutis, būdamas asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos nariu ir tuo pačiu metu rengdamas ir skelbdamas žvejybos kvotų paskirstymo problematikai skirtas publikacijas „Lietuvos žvejyboje – ES reglamentų pažeidinėjimais“ („jura24.lt“, 2015-11-30), „Nesutarimai dėl kvotų žvejybos nestabdys“ („jura24.lt“, 2016-01-04), „Kam tarnauja žuvininkystės sistema?“ („jura24.lt“, 2016-02-01), „Ministerija suglumino net Seimo nari“ („kauno.diena.lt“, 2016-01-22), akivaizdžiai ir tiesiogiai pažeidė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 25 straipsnio reikalavimus. Skunde pareiškėjas nurodo, jog jis yra netinkamas subjektas ir Komisija neapgrįstai jį pripažino žurnalistu, kadangi Publikacijas jis rengė ne kaip žurnalistas, o kaip V.Matučio PĮ

savininkas. Pareiškėjo teigimu sutartį su UAB „Diena Media News“ dėl Publikacijų rengimo yra sudariusi jam priklausanti personalinė įmonė, kuri Įstatymo prasme laikytina nepriklausomu kūrėju.

Atsakovas nesutinka su šiuo pareiškėjo argumentu. V.Matučio personalinė įmonė su UAB „Diena Media News“ susitarė ne dėl skundžiamų publikacijų parengimo, o dėl dienraščio „Klaipėda“ priedo „Jūra“ leidybos. Todėl, darytina išvada, jog V.Matučio personalinė įmonė šiuo atveju laikytina viešosios informacijos rengėju, o fiziniai asmenys, profesionaliai renkantys, rengiantys ir teikiantys medžiagą priedą „Jūra“ rengiančiai V.Matučio personalinei įmonei - žurnalistais. V.Matutis profesionaliai rengia bent dalį priede „Jūra“ skelbiamų publikacijų, o, būdamas V.Matučio personalinės įmonės savininku, atsako už šios įmonės prisiimtus įsipareigojimus ir (ar) turi kitus nuolatinio pobūdžio įsipareigojimus šiai įmonei, todėl Įstatymo 2 straipsnio 89 dalies prasme laikytinas žurnalistu. V.Matutis yra žurnalistų profesinės organizacijos – Lietuvos žurnalistų sąjungos narys. Šios organizacijos svetainėje http://lzs.lt/lt/skyriai/klaipedos_skyrius/skyriaus_taryba_111.html yra skelbiama, jog V.Matutis yra LŽS Klaipėdos apskrities skyriaus tarybos narys. Todėl pagal Įstatyme įtvirtintą žurnalistu apibrėžimą, V.Matutis laikytinas žurnalistu, nepriklausomai nuo to, turi jis sutartis su viešosios informacijos rengėjais ir ar rengia kokias nors publikacijas apskritai. Pareiškėjas skunde nurodo, jog Komisija UAB „Banginis“ skundą išnagrinėjo per ilgesnį, nei Komisijos Darbo reglamente nustatytą 90 dienų terminą, tačiau nenurodo, kaip tai galėjo pažeisti jo teises ir (ar) teisėtus interesus arba įtakoti skundžiamą Komisijos sprendimą. Asociacija pažymi, jog UAB „Banginis“ skundo nagrinėjimas nebuvo nei sąmoningai vilkinamas, nei atidėliojamas. Tai, jog UAB „Banginis“ skundas buvo pradėtas nagrinėti vėliau, nei per 90 dienų nuo jo gavimo dienos, niekaip nepažeidė pareiškėjo teisių ir (ar) teisėtų jo interesų, kaip ir neturėjo jokios įtakos galutiniam Komisijos sprendimui. Pareiškėjas taip pat teigia, neva Komisija nepagrįstai išėjo už UAB „Banginis“ skundo nagrinėjimo ribų. Pareiškėjo teigimu skunde nebuvo keliamas klausimas dėl Kodekso 25 straipsnio pažeidimo, todėl Komisija neturėjo pagrindo pasisakyti ir vertinti dėl šio straipsnio pažeidimo. Atsakovas nesutinka su tokia pareiškėjo pozicija. Komisijos kompetencija yra apibrėžta Įstatymo 46¹ straipsnyje ir Komisijos 2015-03-23 sprendimu patvirtintame Darbo reglamente, kuris yra viešai prieinamas Komisijos interneto svetainėje www.etikoskomisija.lt. Įstatymo 46¹ straipsnio 2 dalies 3 punkte yra nurodyta, jog Komisija nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę. Skirtingai, nei to paties straipsnio 2 dalies 3 punkte, nurodyta Komisijos funkcija nėra siejama su konkrečiais suinteresuotų asmenų skundais ir (ar) pareiškimais, todėl darytina išvada, jog teisės aktai neriboja Komisijos galimybės spręsti dėl Kodekso pažeidimo, net jei publikaciją skundžiantis asmuo šio pažeidimo neįžvelgia ar vertina jį kitaip. Pagal Darbo reglamento 19 punktą pareiškėjai neprivalo įvardinti konkrečius, jų manymu pažeistus, Kodekso straipsnius, o pakanka tik nurodyti skundžiamus veiksmus ar neveikimą. UAB „Banginis“ 2016-11-28 rašte „Dėl papildomos informacijos pateikimo“ buvo nurodyta, jog pareiškėjas yra asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos narys ir, rengdamas Publikacijas, faktiškai atstovauja kitų šios asociacijos valdybos narių interesams. Komisija, priimdama sprendimą dėl Kodekso 25 straipsnio pažeidimo savo kompetencijos neviršijo ir už skundo ribų neišėjo, pareiškėjas apie šias UAB „Banginis“ pretenzijas ir abu Komisijos posėdžius buvo informuotas tinkamai, pateikė dėl jų savo raštiškus paaiškinimus ir turėjo galimybę dalyvauti Komisijos posėdžiuose, kur galėjo pateikti savo paaiškinimus žodžiu. Skundžiamame sprendime Komisija pripažino, jog V.Matutis pažeidė Kodekso 25 straipsnį, nustatantį, jog žurnalistas, vykdydamas savo veiklą, neturi teisės prisiimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui, jokių kitų pažeidimų skundžiamame sprendime Komisija nepripažino. Komisijos 2017-01-11 posėdyje buvo svarstomas Kodekso 5 straipsnio, reikalaujančio užtikrinti nuomonių įvairovę, galimo pažeidimo klausimas, tačiau, kaip matyti iš posėdžio protokolo, po balsavimo buvo nuspręsta, jog pareiškėjas šio Kodekso straipsnio nepažeidė, kaip ir nebuvo daugiau pripažinta jokių kitų pažeidimų. Atsakovas nurodė, kad Komisija sutinka su pareiškėju, jog žurnalistu sąsajų su suinteresuotais asmenimis nedeklaravimas negali būti pagrindu pripažinti Kodekso 25 straipsnio pažeidimą, tačiau pažymi, jog tai ir nebuvo šio pažeidimo pripažinimo pagrindu. Kodekso 25 straipsnis nenumato jokių išlygų ir

draudžia žurnalistams prisiimti bet kokius kitus įsipareigojimus, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui, nepriklausomai, deklaruojami šie įsipareigojimai tretiesiems asmenims ar ne. Pareiškėjo padaryto pažeidimo pripažinimo pagrindu, kaip tai ir nurodyta sprendime, tapo tai, jog jis tuo pat metu buvo asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos nariu ir rengė publikacijas, skirtas žvejybos kvotų paskirstymo problematikai. Jeigu pareiškėjas būtų tinkamai deklaravęs (informavęs skaitytojus) apie savo sąsajas su asociacija, vienijančia Publikacijose kritikuojamos įmonės konkurentus, tai galėtų būti laikytina nusižengimą švelninančia aplinkybe. Kadangi Komisijai pateiktuose paaiškinimuose pareiškėjas neigė galimą interesų konfliktą ir teigė viešai deklaravęs savo sąsajas, Komisija skundžiamame sprendime pasisakė, kaip vertina šiuos pareiškėjo argumentus ir koks sąsajų deklaravimo skaitytojams būdas galėtų būti laikytinas tinkamu. Skunde taip pat nurodoma, jog pareiškėjas neturėjo teisės deklaruoti savo priklausimo asociacijoms, kadangi tai jam draudžia sutarčių su UAB „Diena Media News“ dėl leidinio „Jūra“ leidybos 2.4 punkto sąlygos. Atsakovas nurodė, kad sutarčių 2.4 punkte numatyta, jog vykdytojas įsipareigoja netalpinti leidinyje paslėptos reklamos ir išlaikyti bendrus objektyvumo principus. Galimo publikacijų autoriaus interesų konflikto deklaravimas negali būti laikomas paslėpta reklama ar objektyvumo principų neišlaikymu, todėl šis pareiškėjo argumentas atmestinas. Atsakovas nurodė, kad Kodekso 25 straipsnyje nustatyti apribojimai yra prevencinio pobūdžio, tam, kad konstatuoti jų pažeidimą, nėra būtina įrodyti žurnalistų įsipareigojimus asmenims, prieštaraujantiems žurnalistų profesinės etikos reikalavimams ir (ar) žurnalistų įsipareigojimus rengti vienpusiškas ir šališkas publikacijas. Pareiškėjas, rengdamas Publikacijas apie UAB „Banginis“ buvo prisiėmęs įsipareigojimus ne tik viešosios informacijos rengėjui V.Matučio individualiai įmonei, bet ir su viešosios informacijos rengimu nesusijusiai asociacijai – tapo šios asociacijos valdybos nariu. Asociacija „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ vienija asmenis, kurie tiesiogiai konkuruoja su Publikacijose kritikuojama UAB „Banginis“, todėl šiuo konkrečiu atveju pareiškėjas ne tik formaliai pažeidė Kodekso 25 straipsnio nuostatas, bet ir galėjo turėti tiesioginį interesų konfliktą. Kodekso 25 straipsnio pažeidimas buvo pripažintas ne dėl pareiškėjo užimamų pareigų žurnalistų klube „Marinus“ ir (ar) šio klubo veiklos bei finansavimo šaltinių. Pažeidimas buvo pripažintas dėl to, kad pareiškėjas, rengdamas kritiškas publikacijas apie UAB „Banginis“ tuo pačiu metu užėmė ir atsakingas pareigas šios įmonės tiesioginius konkurentus vienijančioje asociacijoje „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“. Komisija neginčija klubo „Marinus“ teisės dalyvauti asociacijų veikloje, tačiau pareiškėjas, būdamas žurnalistu, privalėjo įvertinti interesų konflikto galimybę ir neužimti atsakingų pareigų jo publikacijose kritikuojamų asmenų konkurentus vienijančioje asociacijoje, tačiau to nepadarė.

Atsakovas nurodė, kad pagal Įstatymo 49 ir 50 straipsnius Žurnalistų etikos inspektorius yra valstybės pareigūnas, kuris be kita ko nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus (pareiškimus) dėl visuomenės informavimo priemonėse pažeistos jų garbės ir orumo, dėl teisės į privataus gyvenimo apsaugą pažeidimo ir dėl asmens duomenų tvarkymo pažeidimo visuomenės informavimo priemonėse, vertina, kaip laikomasi šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų visuomenės informavimo principų. Tuo tarpu Komisija pagal Įstatymo 46 ir 46¹ straipsnių nuostatas yra žiniasklaidos savireguliacijos institucija, kuri be kita ko nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai informuodami visuomenę bei asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Kodekso nuostatas. Atsakovo nuomone, Komisija ir Inspektorius savo kompetencijos ribose viešąją informaciją vertina skirtingais aspektais ir, atitinkamai, dėl galimų skirtingų pažeidimų. Inspektorius Publikacijas vertino dėl galimo jų neatitikimo Įstatymo reikalavimams ir pripažino UAB „Banginis“ skundą nepagrįstu. Tačiau tai, jog Publikacijų autorius nepažeidė Įstatymo, nereiškia, jog nebuvo pažeisti ir profesinei žurnalistų etikai keliami reikalavimai. Komisija pagrįstai ir teisėtai pripažino, jog pareiškėjas pažeidė Kodekso 25 straipsnio reikalavimus, todėl ir šis pareiškėjo argumentas atmestinas.

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Banginis“ atsiliepimo į pateiktą skundą nepateikė.

Teismo posėdžio metu pareiškėjas palaikė skundą, prašė jį pilnai patenkinti. Atsakovo atstovas su skundu nesutiko, prašė atmesti, kaip nepagrįstą. Trečiojo suinteresuoto asmens atstovas į teismo posėdį neatvyko, apie bylos nagrinėjimą jam pranešta.

Skundas atmetamas.

Byloje pateiktais rašytiniais įrodymais nustatyta, kad Visuomenės informavimo etikos komisija (toliau - Komisija) išnagrinėjo UAB „Banginis“ skundą dėl V.Matučio publikacijų „Seimas klimpsta žvejybos intrigose“ („jura24.lt, 2015-05-18), „Žvejybos monopolininkas virsta dviagalviu“ („jura24.lt“, 2015-10-19), „Lietuvos žvejyboje – ES reglamentų pažeidinėjimai“, („jura24.lt“, 2015-11-30), „Nesutarimai dėl kvotų žvejybos nestabdys“ („jura24.lt“, 2016-01-04), „Kam tarnauja žuvininkystės sistema?“ („jura24.lt“, 2016-02-01), „Ministerija suglumino net Seimo narį“, („kauno.diena.lt“, 2016-01-22).

UAB „Banginis“ skunde, papildomuose raštiškuose paaiškinimuose ir Komisijos posėdžiuose nurodė, kad Publikacijose buvo tendencingai pateikiama išimtinai neigiamo pobūdžio ir tikrovės neatitinkanti informacija apie Baltijos jūroje žvejybą vykdančią UAB „Banginis“, bei jo akcininką ir vadovą A.Aušrą. Be to skunde buvo nurodyta, kad Publikacijų autorius V.Matutis yra tiesiogiai suinteresuotas rengti publikacijas prieš bendrovę, kadangi yra asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos narys. UAB „Banginis“ nurodė, kad V.Matutis, būdamas šios asociacijos valdybos nariu, yra finansuojamas šios asociacijos, ką patvirtina šios asociacijos interneto svetainėje skelbiamas vykdytų projektų sąrašas, kuriame nurodyta, jog vienas iš finansuotų projektų yra Lietuvos marinistikos žurnalistų klubo „Marinus“ veikla (IV priemonė), kurio prezidentu ir Tarybos nariu yra V.Matutis.

Komisija 2016-11-25 vykusio posėdžio metu svarstė UAB „Banginis“ skundą dėl V.Matučio Publikacijų ir nusprendė atidėti sprendimo dėl šio skundo priėmimą ir pasiūlyti UAB „Banginis“ pateikti papildomus įrodymus, pagrindžiančius bendrovės teiginius dėl skundžiamose publikacijose netinkamai nurodytų bendrovei suteiktų ir išnaudotų žvejybos kvotų bei publikacijų autoriaus V.Matučio galimo asmeninio suinteresuotumo rengiant publikacijas apie bendrovę (e.b.l.37-38, t1-protokolas). 2017-01-11 Komisijos posėdyje buvo nuspręsta, kad V.Matutis pažeidė profesinės žurnalistų etikos reikalavimus. V.Matutis pažeidė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 25str., nustatantį, jog, vykdydamas savo veiklą, žurnalistas neturi teisės prisiimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui (e.bl.39-40, t1-protokolas). Komisija 2017-01-11 sprendimu Nr.EKS-01/17 (e.b.l.141-142, t2) nusprendė pripažinti, jog žurnalistas Vidmantas matutis, būdamas asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos narius ir tuo pačiu metu rengdamas ir skelbdamas žvejybos kvotų paskirstymo problematikai skirtas publikacijas „Lietuvos žvejyboje – ES reglamentų pažeidinėjimai“ („jura24.lt“, 2015-11-30), „Nesutarimai dėl kvotų žvejybos nestabdys“ („jura24.lt“, 2016-01-04), „Kam tarnauja žuvininkystės sistema?“ („jura24.lt“, 2016-02-01), „Ministerija suglumino net Seimo narį“ („kauno.diena.lt“, 2016-01-22), pažeidė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 25 straipsnį, nustatantį, jog, vykdydamas savo veiklą, žurnalistas neturi teisės prisiimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui. Byloje ginčas yra kilęs dėl Komisijos 2017-01-11 sprendimo Nr. EKS-01/17 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus“ teisėtumo ir pagrįstumo. Nagrinėjamu atveju teismas turi įvertinti, ar pagrįstai ginčijamu sprendimu buvo pripažinta, jog Publikacijoje buvo pažeistas Etikos kodekso 25 str., todėl teismas byloje esančius rašytinius įrodymus ir dokumentus vertins ta apimtimi, kiek tai svarbu vertinant Publikacijų turinį ir Sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą.

Ginčo teisinius santykius reguliuoja Visuomenės informavimo įstatymas, Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas bei Komisijos darbo reglamentas. Visuomenės informavimo

įstatymo 46¹ str. 1 d. apibrėžia, kad Komisija yra kolegialus Asociacijos sprendimus pagal šio straipsnio 3 dalyje numatytą kompetenciją priimančias organas. Komisija, be kita ko, rūpinasi viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų profesinės etikos ugdymu; nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę; nagrinėja asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Etikos kodekso nuostatas, taip pat nagrinėja viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų tarpusavio ginčus dėl Etikos kodekso pažeidimų (Visuomenės informavimo įstatymo 46¹ str. 3 d.).

Žurnalistų profesinės etikos taisyklės, kurių laikymąsi prižiūri Komisija, įtvirtintos Etikos kodekse. Jo preambulėje yra įtvirtinti pagrindiniai informacijos rengėjų ir leidėjų veiklos principai, tame tarpe ir principas, jog žurnalistika teisinga ir sąžininga galima tik tada, kai žurnalistai naudojami įstatymais užtikrinta saviraiškos laisve, suvokia žiniasklaidos vaidmenį šiuolaikinėje visuomenėje ir atsakomybę už savo darbą, supranta, kad tokio pasitikėjimo pagrindas yra teisingumas ir nešališkumas, suvokia, kad svarbiausia žurnalisto pareiga yra gerbti tiesą ir visuomenės teisę į tiesą.

Etikos kodekso 25str. nurodyta, kad vykdydamas savo veiklą žurnalistas neturi teisės priimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui.

Skundžiamame sprendime Komisija pripažino, kad V.Matutis pažeidė Kodekso 25straipsnį, jokių kitų pažeidimų skundžiamame sprendime Komisija nepripažino. Komisijos 2017-01-11 posėdyje buvo svarstomas Kodekso 5 straipsnio, reikalaujančio užtikrinti nuomonių įvairovę, galimo pažeidimo klausimas, tačiau komisija nusprendė, kad pareiškėjas Kodekso 5 straipsnio nuostatų nepažeidė. Pareiškėjas pagrįstai nurodo, kad žurnalisto sąsajų su suinteresuotais asmenimis nedeklaravimas negali būti pagrindu pripažinti Kodekso 25 straipsnio pažeidimą, tačiau Sprendime ši aplinkybė ir nebuvo minėto pažeidimo pripažinimo pagrindu. Pareiškėjo padaryto pažeidimo pripažinimo pagrindu atsakovas nurodo tai, kad pareiškėjas tuo pat metu buvo asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos nariu ir rengė publikacijas, skirtas žvejybos kvotų paskirstymo problematikai. Komisijai pateiktuose paaiškinimuose V.Matutis nurodė, kad jis yra dienraščio „Klaipėda“ priedo „Jūra“ redaktorius ir Lietuvos marinistikos žurnalistų klubo „Marinus“ prezidentas, tačiau neigė, jog šis klubas buvo finansuojamas asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ lėšomis. V.Matutis nurodė, kad pinigus klubui „Marinus“ iš Žuvininkystės paramos fondo skyrė ne asociacija, o Nacionalinė mokėjimo agentūra pagal ES 2007-2014m. paramos programas, o pats projektas buvo vykdomas nuo 2013-05-01 iki 2015-05-01, t.y. iki Publikacijų paskelbimo. 2015-09-28 klubas „Marinus“ įstojo į asociaciją „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“, o V.Matutis tapo šios asociacijos valdybos nariu. Pareiškėjas komisijai paaiškino, kad žurnalistų profesinės etikos normoms nusižengta nebuvo, kadangi jis vengė galimo interesų konflikto – jo veikla asociacijoje nebuvo susijusi su žvejybos kvotų skirstymo problematika, o apie jo dalyvavimą asociacijos veikloje buvo viešai paskelbta.

Komisija skundžiamame sprendime nurodė, kad LR juridinių asmenų registro duomenimis V.Matutis asociacijos „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“ valdybos nariu buvo paskirtas (išrinktas) 2015-11-02. Ši asociacija vienija asmenis, kurie be kita ko yra suinteresuoti žvejybos kvotų Baltijos jūroje paskirstymu. Atsakovo Sprendime nurodyta, kad savo paaiškinimuose V.Matutis teigia, kad apie jo veiklą minėtoje asociacijoje buvo viešai paskelbta, tačiau Publikacijose tai nėra nurodyta, todėl laikytina, jog skaitytojais apie galimą publikacijų autoriaus interesų konfliktą nebuvo deramai informuoti. Tokiu būdu Kodekso 25 straipsnio pažeidimas buvo pripažintas ne dėl pareiškėjo užimamų pareigų žurnalistų klube „Marinus“ ir (ar) šio klubo veiklos bei finansavimo šaltinių, o dėl to, kad pareiškėjas, rengdamas kritiškas Publikacijas apie UAB „Banginis“ tuo pačiu metu užėmė ir atsakingas pareigas šios įmonės tiesioginius konkurentus vienijančioje asociacijoje „Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė“. Pareiškėjas, būdamas žurnalistu, privalėjo įvertinti interesų konflikto galimybę ir neužimti atsakingų pareigų jo Publikacijose kritikuojamų asmenų konkurentus vienijančioje asociacijoje. Tokiu būdu laikytina, kad Kodekso 25straipsnio pažeidimas pareiškėjui buvo pripažintas teisėtai ir pagrįstai. Pareiškėjas skunde nurodo, kad Publikacijas jis rengė ne kaip žurnalistas, bet kaip V.Matučio personalinės

įmonės darbuotojas. Su šias pareiškėjo argumentais teismas nesutinka, kadangi pagal VII 2straipsnio 89d. žurnalistas – fizinis asmuo, kuris profesionaliai renka, rengia ir teikia medžiagą viešosios informacijos rengėjui ir (ar) skleidėjui pagal sutartį su juo ir (ar) yra žurnalistų profesinės organizacijos narys. Pagal įstatymo 2str.77d. viešosios informacijos rengėjas – visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugos teikėjas, radijo programų transliuotojas, leidykla, kino, garso ar vaizdo studija, informacijos, reklamos ar viešųjų ryšių agentūra, redakcija, informacinės visuomenės informavimo priemonės valdytojas, nepriklausomas kūrėjas, žurnalistas ar kitas asmuo, rengiantys ar pateikiantys skleisti viešąją informaciją. Kaip seka iš pareiškėjo pateiktu sutarčių, V.Matučio PĮ su UAB „Diena Media News“ susitarė dėl dienraščio „Klaipėda“ priedo „Jūra“ leidybos, o ne dėl skunde nurodytų Publikacijų. V.Matutis profesionaliai rengia dalį priede „Jūra“ skelbiamų publikacijų, o būdamas V.Matučio PĮ savininku, atsako už šios įmonės prisiimtus išpareigojimus, jis Įstatymo 2str.89d. prasme laikytinas žurnalistu. Be to pareiškėjas yra Lietuvos žurnalistų sąjungos narys, LŽS Klaipėdos skyriaus tarybos narys. Tokiu būdu pagal Įstatyme įtvirtintą žurnalistų apibrėžimą, pareiškėjas laikytinas žurnalistu, nepriklausomai nuo to, ar jis turi sutartis su viešosios informacijos rengėjais, ar rengia publikacijas. Pareiškėjo nurodyta aplinkybė, jog Komisija neišnagrinėjo UAB „Banginis“ skundo per 90d. terminą, taip pažeisdama Darbo reglamento reikalavimus nelaikytina svarbia aplinkybe, kadangi neturėjo tokos galutiniam Komisijos sprendimui. Tai nėra esminis procedūrinis pažeidimas, kuris sąlygotų skundžiamo Sprendimo teisėtumą bei pagrįstumą. Skunde pareiškėjas nurodo, kad Žurnalistų etikos inspektorius 2016-08-25 sprendimu Nr.(SK-46) SPR-81N buvo atsisakyta nagrinėti UAB „Banginis“ skundą dalyje dėl 2014-01-31 ir 2014-04-07 publikuotų straipsnių; kitoje dalyje UAB „Banginis“ skundas pripažintas nepagrįstu. Šis sprendimas nebuvo skųstas, todėl sukuria asmenims teises ir pareigas ir remiantis VII 50str.19d. privalo būti atsižvelgiama į ŽEI sprendimo išvadą. Įstatymo 49 ir 50 straipsniuose numatyta, kad Žurnalistų etikos inspektorius yra valstybės pareigūnas, kuris nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus (pareiškimus) dėl visuomenės informavimo priemonėse pažeistos jų garbės ir orumo, dėl teisės į privataus gyvenimo apsaugą pažeidimo ir dėl asmens duomenų tvarkymo pažeidimo visuomenės informavimo priemonėse, vertina, kaip laikomasi šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų visuomenės informavimo principų. Komisija pagal Įstatymo 46 ir 46/ str. nuostatas yra žiniasklaidos savireguliacijos institucija, kuri be kita ko nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai informuodami visuomenę bei asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Kodekso nuostatas. Inspektorius Publikacijas vertino dėl galimo jų neatitikimo Įstatymo reikalavimams, pripažindamas UAB „Banginis“ skundą nepagrįstu. Komisija gi vertino, ar nebuvo pažeisti ir profesinei žurnalistų etikai keliami reikalavimai.

Komisijos sprendimai gali būti skundžiami teismui, todėl jie turi būti priimami nešališkai, objektyviai ir pilnai išnagrinėjus visas reikšmingas aplinkybes, sąžiningai vertinant nustatytus faktus, neprieštaringi. Visuomenės informavimo įstatymo 46¹ str. 6 d. nustatyta, kad Komisija dirba pagal 2015-03-23 patvirtintą darbo reglamentą. Minėto reglamento 41 p. nustato formos ir turinio reikalavimus, keliamus Komisijos sprendimams: Komisijos sprendimas susideda iš įžanginės, konstatuojamosios ir rezoliucinės dalies, jame turi būti glaustai nurodyta svarstyto klausimo esmė, išdėstyti sprendimo priėmimo motyvai, apskundimo tvarka. Nagrinėjamu atveju Komisijos sprendime yra glaustai nurodyta svarstytų klausimų esmė, išdėstyti sprendimo priėmimo motyvai, nurodytas teisinis reglamentavimas bei sprendimo apskundimo tvarka, todėl pripažintina, jog jis atitinka sprendimo formai ir turiniui keliamus reikalavimus, o pareiškėjos argumentai, kad ginčijamas Komisijos sprendimas yra nemotyvuotas ir nepagrįstas, atmetini kaip nepagrįsti.

Įvertinus visas nurodytas aplinkybes, daroma išvada, kad skundžiamas Sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas, todėl jį panaikinti nėra pagrindo.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 84–87 str., 88 str. 1 p., 132 str. 1 d., 133 str., n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo Vidmanto Matučio skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas apeliaciniu skundu Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, skundą paduodant šiam teismui arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjai

Jūratė Gaidytė-Lavrinovič
Ina Kirkutienė
Arūnas Kaminskas